

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 598/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Garajom, Hlavná 137, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 36/2015 a jeho uznesením sp. zn. 4 Co 36/2015 z 29. apríla 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Garajom, Hlavná 137, Prešov, ktorou

namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 36/2015 a jeho uznesením sp. zn. 4 Co 36/2015 z 29. apríla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu bol účastníkom konania o vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom vedeného Okresným súdom Poprad (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 172/2014. Okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 172/2014 z 24. novembra 2014 odmietol žalobu s odôvodnením, že sťažovateľ napriek písomnej výzve *„neodstránil vady návrhu a neuviedol v žalobnom návrhu – petite žaloby, akú výšku peňažného plnenia požaduje od žalovaného zaplatiť titulom bezdôvodného obohatenia a pre túto podstatnú vadu nie je možné vo veci ďalej pokračovať, pretože nie je uvedená výška predmetu konania“*.

O odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu o odmietnutí jeho žaloby rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Je v rozpore s formálnou logikou práva, aby sťažovateľ určil presnú výšku sumy ako hodnoty práva. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 OSP musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Občiansky súdny poriadok priamo v § 136 pripúšťa možnosť kedy je výška určiteľná s nepomernými ťažkosťami aj pre samotný súd, aby výšku nárokov určil podľa svojej úvahy.

Preto je v právnom štáte neprípustné, aby v danom prípade bolo nevymedzenie presnej výšky nároku už v žalobe dôvodom na jej odmietnutie.“

Podľa názoru sťažovateľa „sa súd v podanej žalobe zaoberá eventuálnym úmyslom sťažovateľa zbaviť sa súdneho poplatku, a flagrantne prehliada skutočnosť, že niekoho právo bolo porušené a jeho jedinou možnosťou je domáhať sa ochrany na súde. Napadnuté rozhodnutia a postup, ktorý im predchádzal je výsmechom právneho štátu na úkor presadenia kapitalistických princípov do vzťahu súd – účastník konania. Odôvodnenie takého postupu kvázi argumentmi, že nie je možné žalobu subsumovať pod konkrétne ustanovenie § 80 OSP, že súd nemá poučovaciu povinnosť voči právne zastúpenému účastníkovi, alebo že nie je zrejmé čoho sa žalobca domáha, sú iba frázami. Ak by bolo pravým cieľom súdu ochrana a úcta k právam osôb, čo je primárnym zmyslom súdnej moci, druhostupňový a prvostupňový súd by sa nezaoberali vyúčtovaním súdneho poplatku, ale konali by tak, ako im to zákon v aktuálnej podobe umožňuje s cieľom rýchlej a účinnej ochrany práv.

Navyše, napádaný postup odporuje princípu právnej istoty, keďže je bežnou praxou všeobecných súdov Slovenskej republiky rozhodovať medzitémnym rozsudkom...“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza, že „v napadnutom uznesení porušovateľa, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu o odmietnutí žaloby úplne absentuje jeho vysporiadanie sa s rozhodnutiami súdov potvrdzujúcich názor sťažovateľa. Z tohto dôvodu je rozhodnutie porušovateľa absolútne nekonzistentné, a jeho argumentácia obsiahnutá v odôvodnení nedostatočne podporuje jeho záver. Premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako, ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel nie sú dostatočne prijateľné, racionálne a v neposlednom rade presvedčivé.“.

V písomnom doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 7. septembra 2015 sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd konanie o sťažnosti prerušil, keďže podal 13. júla 2015 vo veci dovolanie. Ústavný súd zistil, že dovolanie sťažovateľa z 13. júla 2015 okresný súd

dosiaľ nepredložil dovolaciemu súdu, t. j. ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti o ňom nebolo rozhodnuté.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie porušené boli.

3. Zrušuje sa uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 29. 4. 2015, sp. zn.: 4 Co/36/2015, ako aj uznesenie Okresného súdu Poprad zo dňa 24. 11. 2014, sp. zn.: 10 C/172/2014 a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 296,44 EUR (2 úkony právnej služby, 1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia, 2. podanie sťažnosti + režijný paušál, 2 x 8,39 EUR).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z písomného doplnenia sťažnosti, ako i zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti nebolo právoplatne rozhodnuté.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie (13. júla 2015) ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj

podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V judikatúre ústavného súdu sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2015